

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

تبیین مفهوم درد زایمان : طراحی و اعتبار یابی ابزار سنجش ادراک درد
زایمان

استاد راهنما : دکتر زیبا تقی زاده

دکتر عباس عبادی

استاد مشاور : آقای دکتر محسن دهقانی

پروین یدالهی

۱۳۹۶

مقدمه

درد زایمان، پدیده ای پیچیده و منحصر به فرد است. چند جانبه بودن ادراک درد زایمان از یکسو توصیف آن را دشوار و از سوی دیگر سنجش این پدیده را با چالش های فراوانی مواجه ساخته است. بدین لحاظ تدوین ابزاری اختصاصی برای ارزیابی ادراک درد زایمان دغدغه پژوهشگران حوزه سلامت باروری و مامایی بوده است. این پژوهش تلاش دارد با توجه به توصیف عمیق زنان ایرانی از درد زایمان به کاوش در مفهوم ادراک درد زایمان و شناسایی مولفه های آن بپردازد و از این طریق با تدوین ابزاری روا و پایا سنجش دقیقی از مولفه های ادراک درد زایمان ارایه نماید. لذا این پژوهش با هدف تبیین مفهوم درد زایمان و طراحی و اعتباریابی ابزار سنجش ادراک درد زایمان انجام شد.

روش پژوهش

این مطالعه ترکیبی اکتشافی متوالی از نوع طراحی ابزار و شامل دو فاز کمی و کیفی است که در سال ۱۳۹۵ در شهر شیراز انجام شد. فاز کیفی دربرگیرنده یک آنالیز محتوای کیفی با رویکرد قرار دادی از طریق مصاحبه فردی عمیق با ۱۷ مادر واجد شرایط با تجربه زایمان طبیعی بود که به دنبال آن ادراک درد زایمان و ابعاد آن در زنان تعریف شد و برای ساخت گویه ها مورد استفاده قرار گرفت. سپس با مروری بر متون و ابزار موجود، استخر گویه ها تکمیل گردید. مرحله دوم پژوهش، شامل تقلیل گویه های همپوشان و اعتبار یابی ابزار با استفاده از روایی صوری، محتوایی و سازه و محاسبه پایایی بود. به منظور بررسی روایی سازه مطالعه ای مقطعی با مشارکت ۳۸۰ زن زائو ساکن شهر شیراز (با نسبت ۱۰ نمونه به ازای هر گویه) که در بخش مراقبتهای پس از زایمان بستری بوده و یا برای انجام غربالگری و واکسیناسیون کودکانشان به مراکز بهداشتی مراجعه کرده، انجام شد. پس از جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه طراحی شده، تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS V ۲۱ و با استفاده از آزمون های تحلیل عاملی اکتشافی، همبستگی پیرسون و اسپیرمن، آزمون پایایی (آلفای کرونباخ و ICC) صورت گرفت.

نتایج

یافته های فاز کیفی منجر به شناسایی ۱۴ طبقه فرعی و ۵ طبقه اصلی "آمادگی برای تجربه درد زایمان، ماهیت درد زایمان، عوامل تنش زا حین تجربه درد زایمان، حمایت درک شده حین تجربه درد زایمان و تعالی با تجربه درد زایمان" گردید. در فاز کمی مطالعه براساس نتایج تحلیل عامل اکتشافی وجود پنج عامل که بخش قابل توجهی از واریانس را تبیین نمود، مورد تایید قرار گرفت، لیکن طبقه حمایت درک شده حین تجربه درد زایمان در عامل تعالی با تجربه درد زایمان بارگذاری عاملی گردید. طبقه تنش زای حین درد هم به دو مولفه مستقل "عوامل تنش زای درونی و عوامل تنش زای بیرونی حین درد" تفکیک شد.

همبستگی درونی این پنج عامل با استفاده از روش آلفای کرونباخ بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۳ محاسبه گردید و همبستگی درون خوشه ای با روش آزمون باز آزمون نیز ۰/۹۴ بدست آمد.

نتیجه گیری

یافته های کیفی پژوهش برتشکیل پنج طبقه ی ادراک درد زایمان صحنه گذاشت. یافته های کمی نیز نشان داد که پرسشنامه ادراک درد زایمان با پنج مولفه دارای روایی و پایایی مناسبی است. لیکن نقطه عطف این پژوهش شناسایی عواملی مانند تعالی با تجربه درد زایمان و آمادگی برای تجربه درد زایمان است. شاید بتوان گفت در مراکز درمانی پیش آمادگی های لازم برای مواجهه و تجربه درد زایمان مورد توجه قرار نمی گیرد که اهمیت آن در تجلی این مولفه آشکار شد و تعالی با تجربه درد زایمان نیز نشانگر احساس کفایت و شایستگی زنان با گذر از تجربه درد زایمان بود که منجر به رشدیافتگی آنان شد. در این پژوهش متناسب با مولفه های مستخرج پیشنهادات پژوهشی و کاربردی ارائه گردید.

کلمات کلیدی: ادراک درد- زایمان طبیعی- طراحی ابزار- مطالعه ترکیبی- تجربه زنان

Tehran University of Medical Science
School of Nursing and Midwifery

Title:

**Exploring the concept of labor pain: Development and
Validation of labor pain perception measurement scale**

*A dissertation submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of
Philosophy(PhD) degree*

Supervisors:

Dr. Ziba Taghizadeh

Dr. AbbasEbadi

Advisors:

Mohsen Dhghani

Parvin yadollahi

2017

Abstract

Introduction: Pain of Labor is a complex and unique phenomenon. Multidimensioning of perception of labor pain caused difficult to describe it. On the other hand, it has faced with many challenges in measurement of this phenomenon. In this regard, the development of a specific tool for assessing the perception of labor pain be needed by PhD reproductive health and midwifery researchers. This study tries to investigate the concept of labor pain perception and identify its components according to the deep description of Iranian women from labor pain and in this way, by developing a valid and reliable tool, provide accurate measurement of the components of perception of labor pain. So this study aims to explore the concept of labor pain and develop and validate the labor pain perception scale.

Methods: This study was designed as a sequential exploratory mixed methodology, includes both qualitative and quantitative phase that was conducted during 2015-2016 in Shiraz city. The qualitative part contained a qualitative content analysis with the conventional approach. In this phase, data were obtained from parturient women using individual in-depth interviews conducted with 17 participants. Results of the qualitative phase were utilized to develop concept definition as well as dimensions and items generation. Then, the available texts and questionnaires were reviewed to complete the items pool. The second phase was item reduction and psychometric evaluation of the formulated questionnaire and included face, content and, and construct validity as well as reliability. For the implementation of the construct validity, a cross-sectional study was performed in 2016. The participants include 380 parturient women in Shiraz city (With a ratio of 10 samples per item) who was hospitalized to the postpartum care unit or referred to health centers for screening test and vaccination of their children. For the quantitative data analysis exploratory factor analysis, Pearson and Spearman correlation, reliability test (Cronbach's alpha and ICC by SPSS v.21) was used.

Findings: The findings of the qualitative phase led to the identification of 14 subcategories and 5 main categories “ Included preparation for labor pain experience, the nature of labor pain, distress factors during labor pain, perceived support during labor pain and transcendence with labor pain experience “. In the quantitative phase, based on the results of the exploratory factor analysis, there were five factors that explained a significant part of the variance. But the perceived support during labor pain category load factor in transcendence with labor pain experience category. Distress factors during labor pain was divided two independent components: "Internal stressors and external stressors during labor pain". Internal consistency of five components was calculated by Cronbach's alpha between 0.68 to 0.83. Interclass correlation coefficient between the tests and retest was 0.94.

Conclusion: Qualitative findings confirmed the development of five main category of perception of labor pain. Quantitative findings also showed that Perception of labor pain Questionnaire (PLPQ) with five components had a good validity and reliability. But turning point of this research is identifying two factors such as transcendence with labor pain experience and preparation for labor pain experience. It can be said that in the medical centers don't noticed to pre-preparation and education for exposure to labor pain experience that was revealed this component. Also transcendence with labor pain

experience indicates efficacy and merit in women with labor pain experience that led to growth orientation. In this research, practical suggestions have been presented.

Keywords: Perception of pain, vaginal birth, parturient women, mixed method study, develop questionnaire